

1. L'algotziri

Aquell matí assolellat de la tardor del 1881, mentre mirava com la seva filla jugava al jardí, la Sally Lockhart va pensar que tot rutllava.

S'equivocava, però encara tardaria vint minuts a saber per què i de quina manera. L'home que li ho demostraria encara no havia localitzat la casa. De moment, per extraordinari que pugui semblar, la Sally era feliç i, a més, n'era ben conscient, cosa que tampoc no era gaire freqüent, perquè normalment estava massa enfeinada per adonar-se'n.

Una de les coses que la feien més feliç era la casa; situada a Twickenham, Orchard House era una mansió d'estil Regència, espaiosa, clara i ben airejada, amb baranes de ferro als balcons i una galeria amb el sostre de vidre que donava al jardí. El jardí era una àmplia i assolellada extensió de gespa delimitada per una paret de maons; hi havia uns quants parterres amb flors i, en un costat, arran de la paret, un emparat i una figuera, i al fons, un grup de pomeres i pruneres velles que donaven el nom a la casa.¹

Vora la paret, però a la banda oposada de la figuera, s'alçava una estructura singular. També tenia el sostre de vidre, com la galeria, però estava oberta per un costat i contenia una mena de via, com la d'un tren de joguina, damunt uns cavallets d'un metre d'altura encara no. L'havien començada a construir per experimentar amb la fotografia en moviment. Encara no estava enllestida, però la Sally no tenia cap intenció de fer-hi res abans que els seus amics haguessin tornat.

Els seus amics també la feien feliç. Eren en Webster Garland, de seixanta-cinc anys, fotògraf i el seu soci a Garland & Lockhart, l'empresa que unia els seus cognoms; i en Jim Taylor, de vint anys,

---

1. Orchard House significa, literalment, 'casa de l'hort'. (N. del T.)

dos o tres menys que ella. La família de la Sally es reduïa a ells dos, amb els quals havia compartit casa i aventures; eren bohemis, autònoms, lleials i dignes de confiança, i en aquells moments eren a Sud-amèrica. De tant en tant, en Webster Garland sentia la necessitat d'anar-se'n a llocs remots i fotografiar-los. Aquesta vegada l'havia acompanyat en Jim, de manera que la Sally s'havia quedat sola.

Però no estava sola del tot, perquè hi havia les persones que feien les feines de la casa, de les quals també estava molt satisfeta. L'Ellie, la minyona; la senyora Perkins, que feia de cuinera i de majordoma; i en Robert, que feia de jardiner i de mosso de quadra. També hi havia el negoci de fotografia de Church Street, on la Sally anava un cop per setmana a revisar la comptabilitat; i la seva oficina de la City, una assessoria financera que havia prosperat tot i els mals auguris d'aquells que pensaven que les dones no podien fer feines com aquella, o que no les haurien de fer si volien conservar la feminitat, o que, si les feien, devia ser perquè no tenien dos dits de seny. Però el cas era que la Sally estava tan atrafegada que fins i tot tenia una sòcia, la Margaret Haddow, una jove irònica i temperamental que, com la Sally, havia estudiat a la universitat i era feminista. Finalment, hi havia la mainadera que l'ajudava amb la nena: la Sarah-Jane Russell, una noia afable i competent de divuit anys que estava enamorada d'en Jim Taylor (tot i que no ho sabia ningú, ni tan sols ell).

Però l'eix central d'aquella felicitat era la seva filla. La Harriet tenia un any i nou mesos; era independent, tossuda i tan conscient de l'amor i l'atenció que rebia, que irradiava felicitat com el sol irradia llum. El pare de la criatura, en Frederick Garland, el nebot d'en Webster, no havia conegut la seva filla perquè havia mort en un incendi la mateixa nit que va ser concebuda. Si no hagués estat per això, el cognom de la nena hauria estat Garland i la Harriet seria legítima. En Frederick s'havia escarrassat de valent per aconseguir l'amor de la Sally, i ella s'hi havia acabat lliurant sense reserves. El que la Sally sentia per la Harriet era molt intens, i la necessitava com la seva sang o com la vida mateixa. No havia

estimat mai ningú d'aquella manera, i mai no s'havia imaginat que es pogués estimar d'aquella manera. Quan en Frederick va morir i la botiga va quedar destrossada, la Sally va perdre les ganes de tirar endavant, però quan va sentir aquella vida nova i decidida que creixia dins seu, va saber que havia de viure. Per això, a banda del buit terrible que havia deixat en Frederick, ara la Sally era feliç; si més no, tant com podien aspirar a ser-ho les mares solteres de l'època victoriana. Ben mirat, estava molt millor que moltes dones atrapades en matrimonis infeliços; era independent, tenia diners i amics, una casa, una feina interessant i la seva preciosa Harriet.

Va arrencar dues figues madures de la figuera i va anar cap a l'hort. La Sarah-Jane estava asseguda al seient de troncs que havia fet en Webster i cosia alguna cosa, i la Harriet ajudava en Bruin, un osset de llana, a escalar per una corda per arribar a un rusc imaginari. La Sally es va asseure al costat de la Sarah-Jane.

–T'agraden les figues? –li va preguntar, oferint-n'hi una.

–Molt –va contestar la mainadera–. Gràcies.

Des de la seva posició, la Sally va veure, darrere l'entrada del jardí, un home que consultava un paper. Tot seguit, l'home va obrir la tanca i la Sally el va perdre de vista mentre s'acostava a la porta principal.

–Hattie, vida, que en vols una mica?

En veure que era menjar, la Harriet va deixar anar l'ós i es va acostar corrents a la seva mare, però es va quedar mirant una mica recelosa la carn de la figa, fosca i farcida de llavors diminutes. La Sally hi va fer una queixalada.

–Es fa així –va dir–. Si no la tastes, no sabràs si t'agrada. Segur que en Bruin també en vol.

En van donar un trosset a l'ós. La Harriet va fer una mossegadeta a la figa i de seguida es va voler menjar el que en quedava.

–Creix molt de pressa! –va dir la Sarah-Jane–. Miri, ja no l'hi puc allargar més, aquesta faldilla. De moment ho he mig resolt, però d'aquí a poc en necessitarà una de nova.

–L'hauríem de mesurar i guixar una marca a la paret –va dir la Sally–. Què et sembla, Harriet? Vols que mirem quant has crescut?

–Figa –va dir la Harriet amb fermesa, i va estirar la mà cap a la Sarah-Jane–. Figa, si us plau.

La Sally va esclafir una rialla.

–No, aquesta és de la Sarah-Jane. Mira, l’Ellie ve amb una visita.

La Harriet, amb posat protector, es va girar per veure qui venia a retre-li homenatge. L’Ellie va recórrer el jardí seguida del senyor que s’havia aturat davant la casa. Era un individu menut i de mitjana edat que duia un barret fort i uns pantalons i una americana marrons i gastats. També portava un sobre blanc i gros.

–Senyoreta Lockhart –va dir l’Ellie en un to indecís–, aquest senyor diu que ha de parlar amb vostè.

L’home es va treure el barret per saludar-la.

–La senyoreta Lockhart?

–Sí –va fer la Sally–. En què el puc ajudar?

–Tinc instruccions de donar-li això a mà –va dir l’home, i li va allargar el sobre, que duia un segell oficial de color vermell.

La Sally el va agafar d’una manera automàtica. Quan algú et dóna una cosa, costa molt no agafar-la. És una qüestió d’educació, però n’hi ha molts que se n’aprofiten.

L’home es va tornar a descobrir el cap i va girar cua. La Sally es va aixecar.

–Esperi un moment, si us plau –va dir–. Qui és vostè? I què és això?

–A dins està tot explicat –va respondre l’home–. Jo només sóc l’algutzir. Ja he fet la meva feina i ara me n’he d’anar, perquè, si no, perdré el tren. Fa un temps esplèndid per l’època de l’any que és...

Va esbossar un somriure nerviós, va fer mitja volta i va enfilel el camí de tornada. L’Ellie va compartir una mirada neguitosa amb la Sally i va seguir l’home.

La Harriet, decebuda per la poca simpatia que havia demostrat el visitant, es va tornar a concentrar en l’osset de llana. La Sally es va asseure i va pensar que potser no hauria d’haver acceptat aquell sobre tan a la lleugera. Oi que podies negar-te a rebre una citació judicial? I si l’acceptaves, no t’exposaves a haver de respondre unes

quantas preguntes? Però segur que no era res. Devien haver comès un error.

Va estripar el paper gruixut del sobre i en va treure un document molt llarg i ben doblegat. Tenia l'escut reial en relleu a dalt i, a sota, un seguit de paràgrafs amb una cal·ligrafia molt polida. La Sally va començar a llegir.

«Secció de Testaments, Divorcis i Dret Marítim del Tribunal Suprem», posava a l'encapçalament. I començava dient:

El dia 3 de gener del 1879, el demandant, Arthur James Parrish, va contraure matrimoni legal amb Veronica Beatrice Lockhart (d'ara endavant, «la demandada») a l'església de Saint Thomas de Southam, al comtat de Hampshire.

La Sally va fer un crit ofegat. Quina bestiesa. Veronica Beatrice era el seu nom real, però ningú no l'anomenava d'aquella manera d'ençà que, quan encara era una nena tan tossuda i decidida com la Harriet, havia anunciat al seu pare que ella es deia Sally i que no respondria a cap altre nom. Però... matrimoni? Algú deia que s'havia casat amb ella?

Va continuar llegint:

L'última residència comuna del demandant i la demandada va ser el número 24 de Telegraph Road, a Clapham.

El demandant, resident a Anglaterra i País de Gal·les, és comissionista de professió. La seva adreça és el número 24 de Telegraph Road, a Clapham. La demandada és assessora financera i resideix a Orchard House, a Twickenham.

L'únic descendent viu del matrimoni és Harriet Rosa...

La Sally va deixar el paper a terra.

–Quines bajanades –va dir–. Deu ser una broma. –La Sarah-Jane va alçar els ulls i li va dedicar una mirada interrogativa.– És una demanda de divorci –li va aclarir la Sally, i va fer una rialla efímera.

Però la Sarah-Jane no va somriure i va dir:

–Si és una broma, deu haver costat un ull de la cara, i s’han pres massa molèsties. Val més que ho acabi de llegir amb calma.

La Sally va tornar a agafar el paper. Li tremolaven les mans. Astorada, va llegir uns quants paràgrafs més farcits de llenguatge jurídic i va arribar a un apartat amb el títol «Particularitats del cas».

El que hi deia era fàcil d’entendre però impossible de pair. Explicava la història d’un matrimoni inexistent; deia que la Sally i el tal senyor Parrish s’havien casat, s’havien instal·lat a Clapham i havien tingut una filla, la Harriet (com a mínim la data de naixement era correcta). Tot seguit, afirmava que la Sally havia tractat el «marit» amb una crueltat despietada, que escarnia els seus socis de l’empresa i que exhibia un menyspreu i una desconsideració tan enormes envers els convidats, que en Parrish s’havia vist obligat a no portar gent a casa. També deia que la Sally havia començat a beure i que més d’una vegada l’havien vista èbria en públic (hi figuraven dades i testimonis), i que havia tractat tan malament les criades que tres se n’havien anat d’improvís (se’n consignaven els noms i les adreces). També se li atribuïa haver malversat els diners que el seu «marit» li ingressava i es comentava que, fent cas omís de les recomanacions del senyor Parrish, havia insistit a muntar un negoci propi. I per més que ell hagués intentat raonar-hi i que s’hagués escarrassat per adaptar-se a la situació, fins al punt que l’havia continuat tractant amb la màxima consideració, la Sally, poc després d’haver nascut la seva filla, se n’havia anat de casa amb la nena. Ara freqüentava persones d’una reputació dubtosa i vivia amb dos homes solters (també se’n consignaven els noms), per la qual cosa no era apta per conservar la custòdia de la criatura. Però no s’acabava aquí. Hi havia cinc pàgines més amb una lletra molt atapeïda, però la Sally, després de mirar-ne un parell amb una ullada ràpida, no es va veure amb cor de continuar llegint.

–No m’ho puc creure –va dir amb la veu una mica trencada.

Va encastar el plec de papers a les mans de la Sarah-Jane i es va aixecar ben esbalaïda. Mentre la noia llegia el document, la Sally va caminar fins al límit de l’hort, va arrencar un branquilló de la

pomera i el va anar esmicolant. Tenia la sensació que algú havia entrat d'amagat a la seva vida i que s'havia dedicat a empastifar-ho tot. Qui podia haver escrit aquell grapat de mentides tan sagnants sobre ella? No, no podia ser. No se'n sabia avenir.

Però encara no s'havia assabentat del pitjor. De sobte, va sentir que la Sarah-Jane feia un crit ofegat i es va girar. La noia tenia a la mà l'últim full del document; el títol de l'apartat era «Sol·licitud». La Sally el va agafar i, sense esma per continuar dreta, es va asseure.

Hi posava:

Per tant, el demandant sol·licita:

La dissolució del matrimoni.

La concessió immediata de la custòdia de la nena, Harriet Rosa.

La...

La Sally ja en tenia prou. No va voler llegir més. Algú, un desconegut, un tal Parrish, un mentider, un pertorbat, li volia prendre la filla.

A pocs metres de distància, la Harriet continuava asseguda a l'herba, desenredant els fils d'una corda vella que li havia donat en Webster i observant com la inèrcia els volia tornar a enredar. Al costat de la nena, a terra, jeia en Bruin, oblidat. La Harriet estava absorta i concentrada en els trets excepcionals de la corda. La Sally es va aixecar, va córrer cap a la nena i la va abraçar amb fruïció, conscient de la seves pròpies forces i procurant no fer-li mal.

La Harriet s'hi va avenir: les abraçades figuraven entre les coses que calia suportar amb paciència. Finalment, la Sally la va deixar anar, li va fer un petó i la va tornar a deixar a la gespa amb molta tendresa. La Harriet va tornar a agafar la corda i s'hi va continuar entretenint.

—Me'n vaig a la ciutat —va anunciar la Sally a la Sarah-Jane—. He de portar això a l'advocat. No té ni solta ni volta, això és evident. Aquest home està tocat del bolet. Però, tot i així, he de veure l'advocat com més aviat millor. La data de la vista és...

—D'aquí a dues setmanes —va dir la Sarah-Jane—. Al Tribunal Reial de Justícia. És el que posa aquí.

La Sally va agafar el document. Fins i tot en detestava el tacte. El va tornar a introduir al sobre, va fer un, dos, tres petons més a la Harriet, i se'n va anar a preparar-se per agafar el tren cap a Londres.

L'advocat de la Sally, el senyor Temple, un vell amic del seu pare que l'havia ajudada a muntar el negoci, havia mort l'any anterior, i el president actual del bufet era un tal senyor Adcock. La Sally el coneixia molt per sobre i el que en sabia no li acabava de fer peça, però ara això era el menys important. L'Adcock era un jove decidit, la mena d'home que frisa tant per ser acceptat que adopta el tarannà, la vestimenta i els parers dels seus superiors. El senyor Temple, per exemple, era un gran consumidor de rapè, cosa que li esqueia d'una manera natural, però quan s'hi posava el senyor Adcock, els gestos que feia eren enormement afectats. La Sally, no cal dir-ho, no havia vist mai l'Adcock al club, però, si l'hi hagués vist, l'hauria sorprès el conservadorisme de les seves opinions, que fins i tot expressava en veu més alta i es tornaven més viscerals quan els membres més il·lustres del club rondaven a prop.

Quan la Sally va arribar al bufet, el senyor Adcock estava reunit amb un altre client, de manera que es va asseure amb el senyor Bywater. El senyor Bywater feia cinquanta anys que treballava en aquella casa i estava molt més al corrent de la vida de la Sally que no pas el senyor Adcock. Com que ella estava molt neguitosa, no es va saber estar d'explicar-li el motiu de la visita. L'home va escoltar la història amb un posat impassible. La Sally temia la reacció de la llengua esmolada del senyor Bywater, però la veritat és que, després d'haver-se esplaiat, es va sentir molt més bé.

—Conxo —va fer ell—. Per què no n'hi vas dir res, de la nena, al senyor Temple?

—Perquè... Ai, senyor Bywater, que no ho entén? Estava malalt. I jo li tenia molt d'afecte. I no volia que la bona opinió que tenia de mi se n'anés en orris...

—La bona opinió que tenia de tu provenia de la teva sensatesa, no pas de la teva santedat —va dir el senyor Bywater—. L'hi hauries

d'haver explicat. Has fet testament? Ja m'ho pensava, que no. I qui són els advocats d'aquest individu? Grant, Murray i Girling. Hmm... Aviam què puc esbrinar. Ja pots passar a veure el senyor Adcock, em sembla.

El vell secretari va inclinar el cap, va parar l'orella i, tot seguit, va obrir la porta i va anunciar l'arribada de la Sally.

La benvinguda del senyor Adcock va ser afable i una mica embafosa. *Només és una relació professional*, va pensar la Sally. *És un advocat, una persona versada en lleis, les maneres no són importants*.

Li va relatar els fets amb tota la claredat de què va ser capaç, començant per la Harriet. El senyor Adcock l'escoltava amb el semblant cada cop més seriós. De tant en tant apuntava alguna cosa.

–Me la deixa veure, la demanda? –va preguntar quan ella va haver acabat.

Mentre l'advocat llegia el document, la Sally seia enravenada i tremolosa, simulant tranquil·litat.

–Són unes acusacions molt greus –va dir l'Adcock quan va arribar al final–. Li imputen abandonament de la llar, malversació de fons... i fins i tot alcoholisme... Senyoreta Lockhart, li puc preguntar si beu?

–Que si bec? Em prenc una copa de xerès molt de tant en tant... Però, quina importància té, això?

–No ens podem permetre passos en fals. Els criats que aquí diu que van ser despatxats, per exemple... Si poguéssim establir què va passar exactament, bastiríem una defensa més sòlida...

La Sally va sentir una esgarripança de contrarietat.

–Senyor Adcock, no n'hi va haver cap, de criat. I tampoc no hi va haver cap domicili familiar a..., on diu aquí?, a Telegraph Road, a Clapham. No em vaig casar amb el tal Parrish. S'ho han inventat. És una mentida de l'alçada d'un campanar.

El senyor Adcock li va dedicar una mirada sorneguera, indulgent i còmplice que la Sally va identificar de seguida: era una expressió molt característica del senyor Temple, tot i que en el cas de l'antic advocat sempre anava acompanyada de sentit de l'humor i d'un coneixement profund dels fets.

–Deixi que sigui el seu assessor legal qui dirimeixi el que és important i el que no –li va dir l’advocat amb un somriure als llavis–. No cal dir que la nostra defensa es fonamentarà sobretot en la inexistència d’aquest matrimoni, però bé hem de valorar totes les possibilitats, no troba? Seria una imprudència per part nostra que no protegíssim els nostres punts febles. Els haurem de repassar fil per randa amb l’objectiu de confegir una explicació completa i satisfactòria. En primer lloc...

Va treure un full d’un calaix i va destapar un tinter de plata. Damunt l’escriptori només hi havia el tinter i un paper assecant. A la Sally li agradaven els escriptoris plens de llibres, de papers, de llapis, de lacre i de tots els objectes que demostraven que s’hi treballava: com el seu. *No*, va pensar tot seguit. *Prou comparacions*.

El senyor Adcock va sucuar la ploma a la tinta i, amb molta cura, la va agitar contra la vora del tinter per no endur-se’n massa.

–Aviam –va fer l’advocat–. Quan va conèixer el senyor Parrish? La Sally va respirar fondo.

–No el conec, el senyor Parrish. De fet, no l’he sentit anomenar fins aquest matí. Amb tot el meu respecte, senyor Adcock, em sembla que no val la pena perdre el temps en aquestes acusacions tan poca-soltes. L’únic important és si estic casada amb ell o no, i no ho estic.

–És clar, és clar –va fer el senyor Adcock–. Aquest serà el punt fort de la nostra defensa. No en dubti gens. És ell qui haurà de demostrar que l’enllaç es va celebrar. I, si com vostè afirma, no hi va haver casament, tampoc no hi haurà certificat de matrimoni, ni cap entrada al registre de... l’església de Saint Thomas de Southam, al comtat de Hampshire... No obstant això, l’objectiu d’aquestes acusacions és demostrar que vostè no és apta per cuidar una criatura, i m’imagino que no deu pas voler deixar aquesta acusació sense resposta, oi?

–Suposo que no. Jo li negaria el dret a insinuar-ho.

–Però és que ja ho ha insinuat. I per això l’hem de rebatre amb tots els mitjans que tinguem a l’abast. No m’ha d’ocultar res, senyoreta Lockhart.

–No tinc res a ocultar.

–Va ocultar el naixement de la seva filla –li va recordar l’advocat, reprovant-la amb la mirada.

La Sally no va respondre i va tornar a respirar fondo.

–Entesos –va dir, i, fent un petit esforç, es va asseure amb l’esquena ben recta–. Vostè mana, senyor Adcock. Per on vol que comencem?

Al cap d’una hora i mitja, la Sally va sortir amb cara d’esgotada del despatx del senyor Adcock i, mentre l’advocat ordenava els fulls que acabava d’emplenar amb la seva pulcra cal·ligrafia, ella va anar a acomiadar-se del secretari.

–Senyor Bywater, què fan exactament els comissionistes? –li va preguntar.

–És la feina que diu que fa el senyor Parrish, oi? –va dir el senyor Bywater–. Posem que hi ha un funcionari britànic destinat a Calcuta i que vol enviar l’equipatge a casa, es vol assegurar que les maletes arribin bé a casa de la seva mare, una àvia que viu a Littlehampton. És una empresa complicada: hi ha un fotimer de paquets. Doncs qui se n’encarrega és el comissionista. O imagina’t que algú se’n va a l’Orient de viatge de negocis per primera vegada i que es vol endur mostres dels seus productes. Necessita, posem per cas, que la seva màquina, que va amb vapor i que obre ampolles de soda amb tap de rosca i de triple pas, especial per a esquerrans i que pesa una tona i mitja, arribi a Xangai per poder explicar-ne el funcionament a les autoritats locals. Doncs també se n’ocupa el comissionista. S’encarrega de l’embarcament de les mercaderies, de l’assegurança, de l’emmagatzematge, de l’embalatge i de tota la pesca... I a canvi, rep una comissió. D’aquí el nom. També n’hi ha que arreglen matrimonis. Arrepleguen unes quantes jovenetes sense compromís, les entaforen en un vaixell i les deixen campar per Bombai. Després deuen cobrar un percentatge als marits, un tall del pastís de noces. Poden negociar contractes, comprar en nom teu, canviar-te diners, obtenir-te un passaport, aconseguir-te

un bitllet de tren a Sibèria amb una entrada al teatre de Vladivostok inclosa, concertar-te una entrevista amb el Dalai Lama o una partida de pòquer en un vaixell del Mississipí, el que tu vulguis... Una feina molt interessant. I variada. Per cert, l'oficina del teu home és a Blackmoor Street, davant de Drury Lane.

–Ah, sí? –va fer la Sally–. Potser m'hi arribaré, doncs. Segur que l'agafo desprevingut.

–I llavors el senyor Adcock hauria de portar un cas d'homicidi –va dir el vell secretari–. Jo no hi aniria. Allunya-te'n tan com puguis. La teva millor arma és que no t'hi has casat mai, que fins avui ni tan sols l'havies sentit anomenar i que no saps què s'empatolla. No caiguis al parany; és el que busca.

–Li sembla que m'està esperant?

–Pots pujar-hi de peus. Està mentint pels descosits, i que el tribunal el cregui o no dependrà de la nostra reacció. A qui li encarregarà el cas, el senyor Adcock?

–A la vista, vol dir? A un tal senyor Coleman. És molt bo, es veu...

–Tots els superiors ho són. Si no, l'edifici de la justícia s'ensorraria estrepitosament, oi? I no ens ho podem permetre.

El senyor Bywater es referia als advocats que formaven part del Consell de la Reina. El senyor Adcock, que no havia assolit aquest grau, no podia comparèixer al Tribunal Suprem, per la qual cosa havia hagut d'encarregar la defensa al senyor Coleman. La Sally confiava plenament en les facultats del lletrat; no tenia alternativa.

Com que en Jim Taylor era a Sud-amèrica (l'última carta, segellada a Manaus, explicava que estaven a punt d'endinsar-se a la selva amb un guia), l'única opció de la Sally si volia investigar el senyor Parrish era la contractació d'un detectiu. Era evident que en Parrish coneixia a fons la seva vida... Quan pensava que algú havia estat furgant en el seu passat, la Sally sentia esgarrifances. Havien ordit un pla a consciència: actuaven en un moment en què els seus amics estaven de viatge perquè no poguessin testificar a favor

seu i, així mateix, havien fixat la data del casament un dia que la Sally estava embarcada en una perillosa aventura amb un fabricant d'armes, de resultes de la qual havia intentat esborrar el seu rastre; no hi havia res, doncs, que demostrés que aquell dia no s'havia casat en una església; per acabar-ho d'arrodonir, coneixien l'adreça de la seva oficina i la data de naixement de la Harriet, i sabien la quantitat exacta de diners que la Sally havia invertit en accions.

No obstant això, la pregunta més important de totes era la que li va començar a rondar pel cap, cada vegada amb més insistència, quan sortia del bufet d'advocats i enfilava per l'Strand en direcció a Drury Lane: *Per què? Per què ho fa? Per què?*

La placa de bronze que hi havia penjada al costat de l'entrada de l'oficina de Blackmoor Street no li va aclarir res, llevat que el comissionista Arthur Parrish compartia edifici amb G. Simonides Ltd., Companyia Mercantil Anglo-Llevantina, i amb T. i S. Williamson, Importadors d'Espècies. Però valia més que la Sally no s'hi quedés gaire estona: en Parrish la podria reconèixer i...

I què, si la reconeixia? Ja pensava com una delinqüent. No s'havia d'amagar ni de sentir-se culpable. Aquella barrabassada l'estava començant a afectar. Es va allunyar de la porta i va tornar a l'Strand. Al número 223 hi havia una botiga d'armes.

—Vull una pistola —va dir la Sally al dependent, un home bigotut i amb un posat lúgubre.

—Per fer pràctiques de tir, senyoreta?

—No, un revòlver.

Les pistoles de les pràctiques de tir només permetien un tret i tenien un abast d'uns deu metres. Eren lleugeres i, per norma general, es feien servir en recintes tancats. La Sally en tenia un parell, però ara volia una arma més eficaç. Va estar examinant una Webley Pryse i una Tranter, va estar a punt de comprar un Colt, però finalment es va decantar per una British Bulldog: una arma niquelada de cinc trets, potent i prou petita per cabre a la butxaca.

—Té molt de retrocés, aquesta, senyoreta —va dir el dependent—. Es farà mal, si no hi està habituada. Per no fallar, ha d'apuntar molt per sota de l'objectiu.

—M'agrada més el Colt —va dir la Sally—, però és massa gros. Aquesta ja em va bé. Ja m'hi acostumaré. He fet moltes pràctiques de tir. I una capsa de cinquanta cartutxos, també, si us plau.

Li va costar gairebé quatre lliures. Va demanar que li emboliquessin la pistola i els cartutxos i s'ho va endur tot. L'home va quedar sorprès perquè els clients, tant homes com dones, normalment s'estimaven més que els portessin el material a casa en comptes de voltar pel carrer amb un paquet a les mans. Però en aquells moments la Sally no se sentia especialment refinada i no li va fer res haver de tragar-lo.

El que havia comentat sobre les pràctiques de tir era veritat. El seu pare l'havia ensenyada a disparar i, en complir els catorze anys, li havia regalat una pistola belga molt lleugera. El que la Sally no havia explicat a l'home de l'armeria era que un parell de vegades havia disparat a matar. La primera vegada tenia setze anys i estava en perill de mort: la perseguia l'home que havia matat el seu pare, el cap d'una societat secreta xinesa que es deia Ah Ling. Era mig holandès i, sota la identitat de Hendrick van Eeden, havia estat introduint opi de contraban als vaixells del pare de la Sally sense que ell ho sabés. La Sally li havia disparat dins un cotxe de cavalls, a prop dels molls de les Índies Orientals, per salvar la pell. No va saber mai si l'havia mort perquè va fugir esparverada tan bon punt es va haver adonat del que acabava de fer. No van trobar el cadàver. Per això la Sally suposava que es devia haver fet escàpol i que se'n devia haver tornat a l'Orient.

La segona vegada que havia disparat per fer mal va ser per venjar la mort d'en Frederick Garland. Havia engegat un tret contra el mecanisme del canó de vapor, una màquina diabòlica inventada pel fabricant d'armes Axel Bellmann. La intenció de la Sally, però, no era tan sols matar aquell individu, sinó que ella també hauria d'haver mort. Però encara era viva, i ho celebrava. L'Axel Bellmann, en canvi, ja no podia celebrar res. Després de la mort d'en Bellmann, va quedar tan trasbalsada que es va prometre que no tornaria a empunyar cap arma i que no permetria que la violència aliena la induís a clamar venjança.

Però ara s'havia vist obligada a trencar la promesa. Hauria de tornar a viatjar, a furgar i a investigar abans que el cas arribés als tribunals; i si havia de lluitar, no volia que l'agafessin desprevinguda.

La tornaven a assaltar les preguntes. *Per què? Què vol? Què li he fet? Per què? I qui deu ser?*

2. El periodista

Riu avall, molt més enllà de Twickenham, hi havia els molls de Londres, on, si fa no fa a la mateixa hora que la Sally se n'anava al llit, va atracar un vaixell de vapor, el *Haarlem*, ple de gom a gom i procedent de Rotterdam. A Gravesend, com dictava la llei, havia pujat un agent de duanes, però ningú no tenia gaires coses per declarar. Havia estat una travessia plena d'entrebancs. Tots els passatgers eren pobres, la majoria passaven gana i fins i tot n'hi havia de malalts.

Quan van abaixar la passarel·la, els qui s'apilonaven a la coberta van recollir les coses i van començar a baixar a empentes i rodolons fins a l'empedrat humit del moll. Les dones es tapaven el cap amb un mocador, els homes eren barbuts i duïen gorres de visera o –en casos comptats– de pell ratades, pantalons apedaçats i botes gastades. El seu equipatge es reduïa a caixes de cartró lligades amb cordes, matalassos enrotllats, embalums deformes embolicats amb mantes, cistells plens de roba, paelles, teteres... Un a un, van anar baixant del vapor i van caminar pel moll amb pas vacil·lant fins al fanal de gas que brillava damunt la tanca de sortida. Un estibador es va girar cap a un company i li va dir:

–Què és aquest galimaties, Bert?

–L'idioma, vols dir? És jiddisch.

–Jiddisch? I on es parla això?

–A Cable Street, per exemple. Són jueus, company. Acabats d'arribar de Rússia o d'algun lloc d'aquells verals. Sembla que baixis de l'hort...

El que havia parlat primer es va tornar a girar per observar el devessall de refugiats que continuava baixant del vaixell. Quants n'hi devien cabre? N'havien sortit ben bé un centenar, i l'allau no s'aturava. Un marrec que devia tenir cinc anys pugnava per arrossegar un cistell pesant mentre estirava la mà d'un altre nen mig adormit que devia tenir tres anys. La mare, abrigada amb un xal, duïa una criatura més petita a coll i un farcell embolicat de

qualsevol manera. Un avi amb la cama inflada els seguia ranquejant amb l'ajuda d'una crossa. També hi havia una àvia tan malalta que amb prou feines es movia; la portaven entre dos homes de mitjana edat que podien ser ben bé els seus fills. Hi havia cares que destacaven: una noia amb els ulls negres i d'una bellesa extraordinària; un home prim de mirada perspicax; un nen ullerós d'aspecte malaltís; una dona grassa amb una alegria encomanadissa; un jove amb la barba pèl-roja, els ulls lluent i símptomes de tisi a les galtes; un ancià amb un abric tronat i un barret de pell brut, amb un rostre que denotava saviesa i bonhomia emmarcat per un seguit de tira-buixons blancs; un oportunista espavilat i força ben afaitat amb una gorra de visera i un abric amb el coll de pell.

Els estibadors els observaven mentre s'acostaven a la tanca. Un cop allà, sota el fanal, un agent uniformat els aturava i mirava de fer-s'hi entendre.

—Adreces? Algun lloc on anar? Han de tenir una adreça. Un paper escrit. Nom i adreça. Un lloc on anar. M'entenen?

Un home escardalenc amb un abric rosegat, l'esposa pàl·lida del qual duia una criatura a coll i n'agafava una altra amb la mà, finalment va trobar un tros de paper.

—Fashion Street —va dir l'agent—. D'acord. Tot recte fins a Dock Street, passin per sota la via del tren i continuïn recte. Llavors trenquin a mà dreta i caminin un quilòmetre. Següent!

Després d'una ullada fugaç a les adreces, l'agent els deixava passar i els enviava cap a la ciutat. A l'altre costat de la tanca, deu o dotze persones, amics o familiars, esperaven il·lusionats o neguitosos. Els passatgers que no duïen cap adreça apuntada eren enviats directament al refugi jueu de Leman Street, no gaire lluny del moll.

Entre el passatge hi havia dues noies que viatjaven soles. Estaven visiblement nervioses i van cridar l'atenció d'una dona de mitjana edat que duia un abric de pell. Sota l'esguard atent del jove de la barba pèl-roja, les dues noies van travessar la porta sense tenir-les totes. La dona els va fer un gest perquè se li acostessin, els va posar una mà a l'espatlla i, adoptant un to afable, se'ls va adreçar en jiddisch. A poc a poc, el llarg degoteig d'immigrants

va travessar la tanca del moll i va desembocar en l'immens oceà humà de l'East End.

Les escenes com aquella encara eren noves als molls de Londres. Vet aquí per què l'estibador no sabia d'on venien els passatgers. Eren immigrants que s'havien vist obligats a abandonar casa seva per culpa dels primers pogroms: els atacs despietats contra la comunitat jueva a Rússia que havien començat el 1881.

La primera família de la fila provenia de Kíev. El marit era un comerciant de tabac; li havien destruït la botiga i li havien robat el gènere, que tot seguit havien llançat a la multitud exaltada mentre els soldats russos, immutables, presenciaven l'escena. L'avi coix era sastre, també de Kíev. Havia hagut de fugir enmig dels escarnis i l'esbroncada de la multitud mentre li saquejaven la botiga i li llançaven la dona a una rasa. L'ancià dels tirabuixons era un erudit de Berditxev. Li havien pres els llibres i els hi havien llançat a una foguera; quan havia intentat salvar-los del foc, un cosac l'havia amenaçat amb l'espasa.

Tant els que viatjaven sols com les famílies es van encaminar cap a l'oest amb els farcells i la carta d'un cosí de Londres, d'un germà dels Estats Units o d'una germana de Hull com a garantia d'allotjament. Però n'hi havia que només tenien esperança; en feien prou de saber que algú –un amic, un veí, el conegut d'un conegut– havia rebut una carta, de vegades acompanyada de diners. I encara que el consolat britànic els hagués advertit que a Anglaterra ja hi havia molts homes sense feina i que estarien millor passant penúries a Rússia que no pas morint-se de gana als carrers de Londres, no havien desistit.

Havien anat cap a les estacions de Moscou o de Sant Petersburg, havien pujat als trens que travessaven Polònia o l'Imperi Austrohongarès i havien arribat a Rotterdam, Hamburg o Liepaja, on s'havien gastat les últimes monedes en el bitllet que els permetria embarcar-se en un vapor. Uns quants havien preparat el viatge des de Sant Petersburg; havien contractat un guia perquè els portés fins